Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România si străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumînecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brasov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti inainte.

Nr. 223. Braşov, Mercurĭ 9 (21) Octomvre 1896.

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Octomvre 1896 st. v.

s'a deschis nou abonament la care învităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	. . . .	12 fl.
pe şése lunĭ	. . . .	6 fl.
pe trei lunĭ	. . . .	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	. . . . .	40 francĭ
pe şése lunĭ	. . . . .	20 „
pe trei lunĭ	. . . . .	10 „

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Mişcărĭ electorale.

Este interesant decursul luptelor electorale între partida guvernului şi partidele oposiţionale maghiare, dér nu posede nimic, ce ţi-ar puté stêrni mai mult, decât curiositatea unui cetitor diligent al noutăţilor de di; mai ales nu conţine momente etice, carĭ sĕ stórcă admiraţiunea, vĕdênd, cum lucră unii séu alţii, ci totul se presentă ca lupta între doi atleţĭ, carĭ se produc înaintea publicului pentru plată.

Interesele materiale şi egoismul de rassă, de classe şi personal îşĭ jócă mendrele şi trece ca un fir roşu prin tóte acţiunile şi contra-acţiunile electorale.

Pe-o basă în adevĕr etică de dreptate şi de umanitate stau numai naţiunile nemaghiare, însĕ acestea n'au ce începe şi n'au ce sĕ ajungă cu alegerile. De aceea stau în total sub zodia pasivităţii.

Dér sĕ lăsăm sĕ urmeze cele ce le-am cules din activitatea contrarilor noştri:

„Rĕsboiu civil". Sunt numai câteva dile de când am raportat, că în cercul *Cubinului de jos*, cerc locuit în majoritate de Slovacĭ, s'au încăerat la luptă o parte dintre alegĕtorii de „partida poporală" cu cei de partida „liberală" séu guvernamentală. S'a adus încă de-atuncĭ miliţiă pentru suprimarea unei eventuale revólte, dér pe lângă tóte astea liniştea publică între cetăţenĭ este turburată în aşa mĕsură, încât stările actuale de-acolo le caracteriséză o parte din foile unguresci cu numirea „rĕsboiŭ civil". Despre aceste stărĭ împărtăşim câte-va date, pe carĭ nu le împrumutăm din „Altkotmány", despre care se póte presupune că este preocupat şi parţial în causă, ci le luăm dintr'o altă fóiă unguréscă oposiţională, anume din „Magyarország", care dice, că el îşĭ primesce informaţiunile chiar din isvor *guvernamental*. Etă decĭ cum stau lucrurile în acel cerc:

Afară de organele oficióse, poporaţiunea din întreg cercul este de „partida poporală". Fiind acéstă partidă cea mai urgisită înaintea celor de sus, guvernul crede potrivit a usa de orĭ-ce mĕsurĭ pentru a-o paralisa. Ómenii guvernului cu forţa provócă poporul, pentru ca apoi sĕ aibă petrecst de-a aduce gendarmĭ şi miliţiă asupra lui. In comuna Lehotta poporul a isbucnit acum de curênd într'o revoltă formală. Fisolgăbirĕul Abaffy Aurel a mers în sat cu un stindard de al candidatului guvernamental Kubinyi. Poporul, vĕdêndu-l, s'a turburat grozav, a atacat pe fisolgăbirĕul şi a voit sĕ nimicéscă stindardul. Atuncĭ fisolgăbirĕul a luat'o la sănătósa şi împreună încă cu câţĭ-va mamelucĭ guvernamentalĭ, s'a închis într'un castel din apropiare. Au venit imediat gendarmii, carĭ pe unul dintre alegĕtorĭ, l'au prins. Faptul acesta a revoltat şi mai mult poporul. Inarmaţĭ cu bâte, ómenii s'au aruncat asupra castelului, în care se refugiase fisolgăbirĕul şi soţii sĕi mamelucĭ. Agitaţiunea era atât de mare, încât călĕtorii, ce treceau pe drumul de ţéră, erau ţinuţĭ în cale din partea poporului şi de cum-va ei erau partisanĭ de-ai partidei guvernului, erau luaţĭ la „frecuşĭ" cu bâtele şi ciomegile. Unul dintre ei a fost bătut aşa, că acum trage de mórte. S'a depeşat după armată şi a şi venit o companiă de ostaşĭ, cărora cu mare greu li-a succes a suprima rĕscóla poporului. S'au început cercetărĭ, mai mulţĭ dintre conducĕtorĭ au fost arestaţĭ. Se dice, că amărăciunea şi agitaţia poporului e la gradul suprem.

*

Mituirĭ corupţiunĭ, bătăi. In cercul Gödöllö, după datele comunicate de „M. —g." partida guvernamentală a cheltuit până acum *20,000 fl. pentru mituirĭ.* Mâncarea, beutura, cumpĕrarea sufletelor se face în mod făţiş şi în dimensiunĭ neînchipuit de marĭ. Preţul unui vot variéză **dela 10 fl. până la 500 fl.** Guvernul lucréză prin *ómenĭ cu trecut pătat*, ca Büchler Bara, Kis etc. Pe lângă tóte astea, candidatul guvernamental, jupânul *Wolfner*, nu póte scăpa de huiduirile şi batjocurile poporului. In Gödöllö, Pesta nouă şi Palota a fost bătut din partea poporului cu cepe paradise şi ouĕ clocite; în Tura era s'o păţéscă şi mai rĕu, dér a avut noroc cu sfânta fugă.

*

Huiduirea lui Zichy. Cam prost a păţit'o şi contele Ferdinand Zichy, conducĕtorul „partidei poporale". Mergênd el Dumineca trecută la Kecskemet, ca sĕ-şĭ ţină vorbirea-program, despre care facem amintire şi la alt loc al numĕrului nostru de adĭ, la gară a fost întîmpinat din partea tinerimei maghiare (juriştĭ) cu fluerăturĭ şi strigărĭ asurditóre de „abzug", aşa că nicĭ vorbă n'a fost de-a se mai putea ţinea vorbirĭ de bineventare. Zichy s'a urcat în trăsură şi a plecat repede spre oraş. Tinerimea însĕ s'a urcat şi ea repede în trăsurĭ şi a plecat după Zichy, însoţindu-l cu fluerăturĭ, cu strigăte de „abzug" şi *aruncând cu ouĕ clocite după el.* Ajungênd în oraaş, Zichy se refugiă în biserica romano-catolică. Intr'acea alegĕtorii „partidei poporale" se încăerară la luptă cu tinerii juriştĭ. S'au scărmănat bine uni pe alţii, căcĭ poliţiştii nu şi-au arătat nasul până târdiu, când mai mulţĭ juriştĭ erau culcaţĭ la pământ, dintre membrii „partidei poporale" asemenea erau mai mulţĭ inşĭ rĕsturnaţĭ. Intr'un târdiu s'a putut restabili ordinea şi Zichy şi-a ţinut vorbirea în pace; când însĕ mulţimea a plecat spre casă, din nou s'au încăerat, dér acum nu mai erau, în scenă dnii juriştĭ, pe carĭ se vede, că li-a succes alegĕtorilor lui Zichy a-i modera, ci lupta a isbucnit între alegĕtorii lui Zichy şi între poliţiştĭ. S'au spart şi acum multe capete, până când căpitanul oraşului cu o trupă de 30 poliţiştĭ, ivndu-se la faţa locului, a isbutit sĕ restabiléscă ordinea, arestând pe mai mulţĭ alegĕtorĭ.

*

Atentat în contra libertăţii pressei. Din Caşovia se telegrafiéză, că comitetul esecutiv al partidei kossuthiste oposiţionale de acolo a tipărit în 1200 esemplare un articul de fond al lui „Magyarorszag" întitulat: „Ce faceţĭ?" şi un alt articul al diarului „Abauj-Kassai Közlöny". Cu aceste tipăriturĭ au fost trimişĭ nisce hamalĭ ca sĕ le împartă printre alegĕtorĭ. Poliţiştii însĕ au confiscat tipăriturile. La protestarea preşedintelui partidei „naţionale", căpitanul de poliţiă a declarat, că tipăriturile sunt „agitătóre" şi de aceea le-a confiscat şi le va preda procurorului. Agitaţiunea din causa acésta e fórte mare în sînul oposiţiei; pe cale telegrafică s'a făcut arătare şi la ministrul de interne. Legea dice, că *nicĭ un product al pressei nu póte fi confiscat de poliţiă în mod preventiv; confiscarea se póte face numai pe basa unei sentinţe judecătorescĭ.*

E clar decĭ, că aicĭ a fost vătĕmată legea. O fóiă unguréscă dice, că *„acesta este cel mai neaudit atentat, ce s'a comis vre'odată în Ungaria în contra libertăţii pressei".* — Se vede, că fóia unguréscă, care face acéstă observare, n'are cunoscinţă chiar de loc de modul, cum este tractată pressa română, căcĭ altfel n'ar puté dice, că „acesta e atentatul cel mai neaudit."

*

Catalogul candidaţilor de deputaţĭ „românĭ", după cât am aflat până acum din foile unguresci, este următorul: 1) Dr. Nicolae *Şerban* cu program special în Făgăraş; 2) Ioan *Beleş* (guvernamental) în Radna; 3) Aurel *Simon* (progr. „partidului poporal") şi Dr. Ioan *Farcaş* (progr. gu-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Legendele şi Tradiţiile Indianilor.

Picióre Negre séu Ninnax.

Notiţă etnografică.

Picióre Negre séu *Ninnax* (Damenĭ) forméză o naţiune mică de şépte mii de suflete, care, într'o vreme, înainta cu vênătórea până pe malurile gârlei Castor, dér care pe urmă, respinsă de vecinii sĕi, Indianii Cris, şi de cotropirile civilisaţiei, a fost mărginită în Sudul districtului Alberta pe malurile gârlelor Arcurilor, omului prost, Dihorului, şi altor micĭ afluenţĭ ai fluviului Missuri de sus şi a gârlei Sascatcevan dela Sud.

Naţiunea *Ninnax* se împarte în trei fracţiunĭ surorĭ, carĭ se dic eşite din trei fii ai aceluiaşĭ tată, care a fost odinióră eroul şi legislatorul lor, şi care mai târdiu a ajuns zeul lor solar.

Omul acesta se numea *Napi* séu *Napé* Perfectul séu Bĕtrânul. El locuesce adĭ în sóre séu *Natós*.

Din *Napi* eşiră: *Kaina*, Omul de sânge, care fù tatăl poporului *Kainax* séu Ómenii sângelui; *Pieganiw*, jefuitorul, străbunul poporului *Pieganix* séu Pieganĭ; şi însfîrşit *Sixikake*, Omul cu picióre negre, Vraciul, tatăl poporului *Sixikakex* séu Picióre Negre proprii dişĭ.

De aceste trei fracţiunĭ ţine poporul *Sarcix* séu Lume Rea, numiţĭ şi Castorĭ de livede, carĭ sunt un mic sîmbure al celor 400 de Indianĭ Dene, pe carĭ nisce neînţelegerĭ i-au despărţit de fraţii lor de pe malurile gârlei Pace; şi popórele *Arrapahos Minnetaries*, *Atsina* séu *Absorokês*, numiţĭ şi Burtă-Mare. Aceştia însĕ au emigrat în Statele-Unite, pe malurile gârlei Plata dela Nord.

Tipul Picior-Negru este alb, însĕ se apropie de Hinduul de rassă dravidiană séu Kuchită, dela care ţin cultul sabeit, şi barbarul obiceiŭ al mutilărilor şi penitenţelor în onórea zeului-solar.

Dênşii îşĭ expun morţii ca sĕ fiă mâncaţi de fiarele sĕlbatice, ca Thibetanii şi ca Hinduii budhiştĭ.

Crima de adulter la femee e pedepsită cu tăerea nasului, după cum făceau Indianii Cipevai şi vechii Egiptenĭ.

Indianii Picióre-Negre îşĭ pórtă despoiată partea de sus a corpului, pe când dela brêu în jos portă un fel de jupă javanesă. Sub haina acésta pórtă şi jambiere. Se culcă însĕ goi înfăşuraţĭ în felul acela de fustă şi în pătura care le slujesce de manta.

Pe mantaua acésta femeile Picióre-Negre brodéză steme circulare cu sticle séu cu pĕr de porc mistreţ, carĭ sunt blazanele lor respective, ca la Japonesĭ.

Işĭ vopsesc obrazul cum nu se póte mai escentric. Insĕ vopseaua pe obrazul unei femei orĭ unei fete este o învitare la petrecere, pe care tînĕrul o înţelege fórte bine.

Limba lor oferă analogiă cu a Esquimoşilor şi a Indianilor Cris; însĕ au guturale ca Indianii Dene.

I.

Napé séu Napi.

(Perfectul).

Napé avù trei copii, pe care-i boteză cu numele, carĭ trebuiau sĕ fiă prevestirea mărirei lor şi a destinului lor viitor.

Pe cel mai mare îl numì *Kaina* (Omul de sânge) pentru ca sĕ caracteriseze prin epitetul acesta dragostea tinĕrului pentru luptă, focul lui pentru isbîndă.

Cel d'al doilea primi numele de *Pieganiw* (Cel care strînge pleanul*) orĭ Jefuitorul, fiind-că, mai positiv şi mai viclean decât fratele sĕu, căuta sĕ se îmbogăţéscă prin prădăciune şi jaf. Ii plăcea mai bine sĕ fure decât sĕ omóre.

Cel mai mic, fiind-că nu 'i se dăduse nicĭ un nume, începù sĕ plângă, dicênd tatălui sĕu:

— Şi mie, tată, nu ai de gând sĕ'mĭ dai nicĭ un nume, care sĕ prevestéscă fapte marĭ?

Atuncĭ *Napé* rĕspunse oftând:

— Am dat fraţilor tĕi tot. Ţie ce pot sĕ'ţĭ dau? Tu sĕ rĕmâi lângă mine, ca sĕ-mĭ sprijinĭ bĕtrâneţele.

Pe urmă, venindu-i o inspiraţiă, luà din vatră cărbunĭ şi cu cărbunii aceştia înegri de tot piciórele tînĕrului, dicêndu'i:

*) Pradă de rĕsboiŭ.

vernamental) în Lăpuşul unguresc; 4) Petre *Vuia* (guvernamental) în Caransebeş; 5) George *Szerb* (guveruamental) în Zorlenţul mare; 6) Dion. *Atonescu* („naţionalist“) în Şiria; 7) Ioan *Ciocan* (guvernamental) în Năsĕud; 8) Iosif *Goldiş* (guvernamental) în Ceica; 9) Iuliu *Florea* (guvernamental) în Dobra; 10) Teodor *Fassie* (guvernamental) în Beiuş.

Proverbul român dice: „Nu este pădure fără uscăturĭ“. Uscăturile înşirate mai sus sunt de mult cunoscute la Românĭ şi n'au sĕ surprindă pe nimenea. Pe-un Csokán, umilul argat al lui Banffy încă de pe timpul fişpăniei acestuia în Bistriţa, cine n'aiba nu-l cunósce? Despre un Farkas János cine nu scie, că el şi cu ocasiunea alegerilor trecute a umblat după ciolane, numai cât n'a isbutit? Pe mulţĭ dintre ispravnicii de mai sus îi scim apoi, că au lins şi până acum blidele lui Banffy ca deputaţĭ în cameră, dér cine n'aiba i-a numĕrat între Românĭ? Astădĭ decĭ, nu se póte lăuda Banffy nicĭ de cum cu isprăvile făcute între noi.

* * *

Pasivitatea Sêrbilor şi Slovacilor. „Zastava“, „Branik“ şi „Národnie Noviny“ publică pe tot largul paginii prime „Declaraţiunea“ către alegĕtorii sêrbĭ şi slovacĭ, iscălită de către comitetele centrale ale celor trei partide naţionale, în care ele declară, că *nu vor lua parte la alegerĭ.*

Deosebirea între declaraţiunea absolut identică între cele două partide sêrbescĭ şi între cea slovacă este numai, că Sêrbii dau cuvênt absolut alegĕtorilor: „*Nu mergeţĭ de loc la urnă!*“, pe când comitetul naţional slovac dă voiă alegĕtorilor *a sprijini „partidul poporal“*.

Br. Banffy la Şimleu.

Duminecă ministrul-preşedinte Banffy s'a presentat înaintea alegĕtorilor sĕi în Şimleul Silvaniei. In discursul sĕu, care este ţinut dela început până la sfîrşit în ton polemic, şi despre care făcurăm amintire şi la alt loc, el a căutat sĕ pareze atacul oposiţiei, care dice, că Banffy s'ar fi învoit cu guvernul austriac sĕ se urce cvota. Se înţelege, că vorbele nu costă nimic, şi aşa Banffy a spus multe de tóte în lunga sa vorbire. El dise, că pretensiunea Austriacilor în cestiunea cvotei e neîndreptăţită, nemotivată şi fără temeiŭ. Acestei pretensiunĭ nu se póte satisface. Ungaria nu va lua asupră-şĭ *astfel de sarcinĭ*, ce nu le póte purta. (Intrebarea este numai, déca Banffy consideră urcarea cu 4%, ca sarcină nesuportabilă).

Pertractările, dise mai departe Banffy, încă nu s'au încheiat, un resultat definitiv încă nu esistă. Ruptura cu Austria ar însemna, sĕ aducem lucrurile acolo, ca monarchul sĕ pronunţe decisiv, ceea ce în state constituţionale trebue sĕ se evite, nu este permis, ba este chiar periculos. Datoria guvernului este, dice Banffy, de-a apăra interesele Ungariei cu tóte mijlócele ce-i stau la disposiţiă şi de a nu concede, ca noi sĕ plătim mai mult, decât trebue, decât este drept şi necesar sĕ plătim. Banffy crede, că déca pe basa, pe care s'a făcut până acuma tractările, nu se va afla o soluţiune, atuncĭ mai curênd séu mai târdiu va fi aflată o cheiă pentru soluţiune, aşa că interesul nimenuia sĕ nu fiă păgubit; în nicĭ un cas însĕ nu este permis, ca coróna sĕ fiă pusă înaintea unei dileme.

Candidaţĭ de deputaţĭ înaintea alegĕtorilor.

Alaltăerĭ în 18 c. aprópe toţĭ candidaţii de deputaţĭ din diferitele cercurĭ electorale ale Ungariei şi-au ţinut dările de sémă şi vorbirile-program înaintea alegĕtorilor lor. Au vorbit ei asupra multor cestiunĭ; ceea-ce intereséză însĕ mai mult, sunt enunciaţiunile miniştrilor şi ale unor candidaţĭ privitor la *cvotă* şi la *cestiunea naţionalităţilor*.

Mai întâiŭ, cu privire la cvotă ministrul-preşedinte *Banffy* declară înaintea alegĕtorilor sĕi din Şimleul Silvaniei, că uniunea cu Austria eventual cere jertfe, dér ceea-ce pretinde comisiunea austriacă pentru cvotă, e *nedrept*, *nemotivat*, *nebasat şi nu se póte împlini din partea Ungariei.* Trebue însĕ căutată o altă *cheiă* pentru resolvarea afacerei.

Se crede că prin acéstă cheia Banffy a înţeles *hotărîrea preanaltă.*

A mai vorbit apoi Banffy despre resultatele adunărilor parlamentare trecute; despre luptele politice bisericescĭ, carĭ „*ar trebui*“ curmate; şi despre centralisare şi trecerea administraţiei în mânile statului.

Ministrul de finance, *Lukács*, în vorbirea sa ţinută la Eger, dise între altele, că noua comisiune pentru cvotă va afla de sigur *basa*, pe care sĕ se aplaneze cestiunea, şi declară, că nicĭ el nu e aplecat a primi *darurĭ dela Austriacĭ.*

Ministrul de justiţiă *Erdely* declară înaintea alegĕtorilor sĕi din Jaszberény, că el *nu va vota* nicĭ-odată o cvotă, care nu va corĕspunde postulatelor îndreptăţite ale Ungariei.

Candidaţii de deputat Ludovic *Tolnay* (Steinbruch) şi Francisc *Herczeg* (Verşeţ) enunciară, că stau pe basa comisiunei de cvotă şi privesc ca *eschisă* o urcare a cvotei.

Fostul ministru *Hieronymi* dise alegĕtorilor din Arad, că ar fi aplecat sĕ supună cestiunea cvotei hotărîrei monarchului, ér Emeric *Szivák* declară în Biserica albă, că s'ar *învoi* cu ridicarea cvotei pe lângă óre-care recompensaţiă.

Contele *Ferdinand Zichy*, şeful partidei poporale, făcù înaintea alegĕtorilor din Kecskemet declaraţia, că Ungaria e mai bogată, decât sĕ nu fiă în stare de-a plăti o *cvotă şi mai mare ca până acum.*

Albert Apponyi în vorbirea sa ţinută în Zombor califică tendinţele guvernului de-a ridica cvota, ca *atentat* contra intereselor economice ale statului. *Gavril Ugron* condamnă în Neoplanta, cu cuvinte fórte aspre, ridicarea cvotei.

Al doilea, ce privesce *cestiunea naţionalitătilor* mai mult vorbi cu privire la ea *Albert Apponyi* în Zombor. Şovinistul conte dise, că în principiu consimte cu cele dise de Szilagyi, că adecă cestiunea naţionalităţilor se póte resolva prin observarea dreptului şi a echităţii; dér el, Apponyi, mai pretinde şi împlinirea drepturilor naţionale şi cimentarea independenţei de stat, pentru-ca aci fiă-care cetăţên sĕ se simtă nu numai *bine* ci şi *mândru*. In fine dise Apponyi, că guvernul actual s'a purtat în modul cel mai trist şi deplorabil cu privire la cestiunea naţionalităţilor.

Candidatul de deputat *Francisc Herczeg* declară înaintea alegĕtorilor din Verşeţ, că el nu află posibilă o resolvare a cestiunei naţionalităţilor pe cale legislatorică séu administrativă, deóre-ce întréga cestiune privesce mai mult *sentimentul*, decât dreptul. In faţa acestei aparinţe, statului nu-i rĕmâne alta, decât sĕ se întăréscă înlăuntru şi în afară.

Gavril Ugron vorbind în Neoplanta şi privitor la cestiunea naţionalităţilor, dise, că naţiunile micĭ trebue sĕ se lupte comun şi în înţelegere pentru esistenţa rassei lor. *Sêrbii*, *Românii* îşĭ au viéţa lor naţională în statele respective, dér Sêrbii şi Românii din Ungaria ar trebui sĕ ia parte la viéţa politică de aci, pentru *ca naţiunea maghiară sĕ devină cu atât mai tare şi sĕ le servéscă ca citadelă* (Sic!).

„Acţiunea electorală a Valahilor“.

„*Magyar Hirlap*“ vorbind despre conferenţa generală electorală, convocată pe 24 Octomvre n. dice, că provocarea la paragraful 104 din legea electorală e corectă; dér se miră, că de ce a subscris convocatorul singur Dr. Raţiu, şi nu sute şi sute de alţĭ Românĭ, carĭ nu sunt întru atâta espuşĭ ca dênsul, organisatorul „Memorandului“ şi preşedintele comitetului naţional disolvat. Mai departe — dice „M. H.“, — nu a fost nicĭ o necesitate a se confunda o conferenţă electorală cu programul din 1881, pe care tot omul cunoscĕtor de legĭ îl consideră de contrar legilor(!) şi în contra căruia au luptat tóte guvernele. „M H.“ e de credinţă, că conferenţa s'a convocat, pentru a provoca guvernul ca sĕ o oprésca, căcĭ paragraful 104 din legea electorală dă dreptul numai alegĕtorilor din cercurile electorale a se întruni în conferenţă, ér nu unei naţionalităţĭ întregĭ. — „Noi o spunem şi de astă-dată ca tot-déuna — încheie „M. H.“ — că pasivitatea nu se póte esecuta, şi că un congres, ţină-se orĭ-unde şi sub orĭ-ce titlu, nu e loc legal pentru manifestarea ei“.

Disonanţă neaşteptată.

Diarul „*Dreptatea*“ din Timişóra publică abia în numĕrul de Lunĭ convocarea la conferenţa generală electorală, ce i-a trimis'o d l Dr. Ioan Raţiu. Acéstă publicare, ce-o face pe pagina a treia, o introduce cu nisce observărĭ pe cât de neoportune, pe atât şi de stranii, carĭ culminéză în declaraţia, că cei dela „Dreptatea“ nu vor urma convocărei la conferenţă. „Alţii“, dic ei, „pot face ce vréu, cum vréu, noi nu putem împedeca pe nimenĭ“.

Chiar din aceste cuvinte reese posiţia cu totul sucită, ce-au luat'o confraţii dela „Dreptatea“ faţă cu convocarea la conferenţă, contra căreia nu pot obiecta, decât că acéstă conferenţă „nu va ajuta nimic scopului“, eventual „póte sĕ strice mult organismului nostru de partid“.

„Dreptatea“ însĕ în observările acestea de pe colóna ultimă mai aduce o motivare şi întrebuinţéză un ton, care ne face sĕ credem, că de astă-dată îşĭ desfăşură vederile sale chiar în contradicţiă cu vederile, ce după a nóstră părere trebue sĕ le aibă cei din comitetul, care dă direcţiune acestei foi.

In acéstă părere ne întăresce şi împrejurarea, că observările redacţionale dela călcâiul fóiei sunt în contradicere principiară chiar cu cuprinsul articulului, pe care „Dreptatea“ îl publică în acelaşĭ numĕr la primul loc şi despre care face amintire în rêndurile, cu carĭ introduce observările sale din cestiune.

Orĭ cum ar fi însĕ, nu e bine că este aşa, şi nu putem, decât sĕ regretăm metoda, ce de-odată şi cu totul pe neaşteptate o pun în practică confraţii noştri pentru a scăpa astfel cu totul din raionul, unde orĭ şi cum, ar puté întêmpina şi ceva, ce póte i-ar scóte din liniştea de contemplaţiune, în care par a se legăna astădĭ.

In dilele din urmă, amintind despre articulii, ce i-a scris „Dreptatea“ imediat după disolvarea camerei, arătându-şĭ vederile, déca şi cum sĕ ne afirmăm în faţa alegerilor, am luat la cunoscinţă cu plăcere, că în cestiunile de căpeteniă, privitóre la susţinerea basei organisaţiunei nóstre şi a atitudinei politice de până acum faţă cu alegerile, suntem cu toţii de-o părere. Cu privire însĕ la propunerea confraţilor noştri din Timişóra, de-a sta nemişcaţĭ, fără a întreprinde de astă-dată nimic în faţa alegerilor dietale, am observat, că nu aflăm nicĭdecum folositóre o polemică în acéstă direcţiune *trei sĕptĕmânĭ* înainte de alegerĭ, căcĭ ea nu póte ajuta nicĭdecum scopului nostru, care este şi trebue sĕ fiă, de a ne grupa cu toţii în jurul stindardului nostru naţional.

De aceeaşĭ părere suntem şi astădĭ faţă cu cele sulevate de „Dreptatea“ mai în urmă, a căror discusiune este şi mai puţin admisibilă câteva dile înainte de terminul pe care este convocată conferenţa nóstră naţională.

Rĕmâne decĭ, ca sĕ ne lămurim după ce va trece timpul critic. Pentru astădĭ nu putem sĕ voim şi sĕ dorim, decât ca sĕ fim feriţĭ de nouĕ neajunsurĭ, fiă printr'o „órbă îmbulzélă la fapte“, fiă printr'o escesivă „chibzuială şi răbdare“.

Intrunirea cluburilor electorale.

Pe lângă convocările publicate până acum, în diarul nostru, au mai fost convocaţĭ pe astădĭ, 20 Octomvre n., alegĕtorii românĭ din cercul electoral al *Devei.* Aceştia au fost convocaţĭ din partea d-lor *Fr. Hosszu-Longin*, *A. Moldovan* sen. şi *Dr. A. Hosszu*, — Joi în 22 Oct. n. se vor întruni alegĕtorii din cercul *Cristian-Sĕlişte*, convocaţĭ de d-nii Dr. *Calefariu* şi I. *Banciu.* — In aceeaşĭ di se vor întruni alegĕtorii din cercul *Sebeşului săsesc*, convocaţĭ de d-l Z. *Murĕşan* ca secretar al comitetului cercual. Tot Joi se vor întruni alegĕtorii din cercul Orăştiei.

Mâne, Mercurĭ, se vor întruni alegĕtorii din cercul *Jghiului*, convocaţĭ de d-l Nic. *Florescu*; alegĕtorii din cercul Vinţului de jos, convocaţĭ de d-l Nic. *Ivan*, preşed. clubului. Pe ierĭ, Lunĭ, au fost chiămaţĭ la adunare alegĕtorii din cercul *Hunedórei*, convocaţĭ de d-nii G. *Oprea* şi N. *Muntean*; apoi alegĕtorii din cercul *Haţegului*, convocaţĭ de d-nii M. *Bontescu* şi Dr. G. *Suciu.*

Prima adunare au-ţinut'o Dumineca trecută alegĕtorii românĭ din *Alba-Julia*, convocaţĭ de d-l Nic. *Ivan* şi presidată de d-l preot Florian *Rusan.* Aicĭ au fost aleşĭ delegaţĭ pentru viitórea conferenţă d-nii protopopĭ Sim. *Micu* şi Nic. *Ivan*, ér ca supleanţĭ d-nii advocaţĭ Mateiŭ *Nicola* şi Dr. I. *Marciac.*

SCIRILE DILEI.

— 8 (20) Octomvre.

„Concordia“, noua societate română iniţiată de bărbaţii conducĕtorĭ ai „Albinei“, după cum cu bucuriă aflăm, este îmbrăţişată cu multă căldură din partea Românilor. Subscrierile pentru cele 500 de acţii à 100 fl. nu numai că s'au acoperit fără întârdiare, dér s'au subscris încă mai multe acţiunĭ, de cum erau emise, aşa că întemeiătorii nouĕi societăţĭ, după cum ni-se comunică, au hotărît acum *sĕ urce capitalul fundaţional la 100,000 fl.*, în loc de 50,000 fl., cum era proiectat la început. Din causa acésta *terminul pentru subscrierea de acţiunĭ s'a mai prolungit.* Subscrierile se pot face la „Albina“ în Sibiiu, la filiala „Albinei“ în Braşov, la societatea „Furnica“ în Făgăraş şi la „Cassa de pĕstrare“ în Sĕlişte.

—o—

La inaugurarea monumentului lui Arpad de pe Têmpa. Diarul „*Budapesti Hirlap*“, descriind pe larg serbările din dilele trecute arangiate de „milenarii“ bra-

---

— Tu sĕ fii *Sixikake* (omul cu picióre negre); şi, din pricină, că eu ţi-am înegrit piciórele, sĕ se témă de tine şi fraţii tĕi şi copiiĭ fraţilor tĕi. Lasă 'i pe dênşii sĕ se rĕsboéscă, sĕ omóre şi sĕ jefuiască; tu, sĕ te porţĭ cuminte şi cu băgare de sémă. Sĕ fii omul sfaturilor, al medicinei şi al magiei. Om cu piciórele negre, tu ai sĕ fii respectat, temut de toţĭ şi ai sĕ dominezĭ pe fraţii tĕi!

Tînĕrul mulţumì tatălui sĕu şi plecà mulţumit.

De aci s'au născut trei fracţiunĭ surorĭ ale familiei *Ninnax*-ilor séu ómenii *Kainax*-ii séu ómenii de sânge, *Pieganix*-ii séu Prădătorii, şi în sfîrşit *Sixikakex*-ii séu Piciórele negre. Aceştĭ din urmă au ajuns cei mai tarĭ, cei mai numĕroşĭ şi cei mai de frunte. După numele lor se chiamă naţia întrégă.

Pe lângă aceste trei triburĭ se mai adaogă şi tribul *Sarcix*, care este o fracţiune din familia Dènè, adaptată de Piciórele-Negre.

I. S. Spartali.

şovenĭ, ḑice că la serbărĭ au luat parte toţĭ locuitorii din Braşov, şi *„numai câţĭ-va Saşĭ sĕlbaticĭ au stat departe“*. *„Kolozsvár“* se espectoréză în modul următor: „Că Românii au lipsit dela sĕrbărĭ, pentru aceea *ei* vor rĕspunde. S'au separat; ba din incidentul instalărei noului preot român braşovén, fixată pentru acéstă ḑi, s'au încercat sĕ arangeze chiar şi o *contra-demonstraţiă* abia luată în sémă“.

—o—

Afacerea Kasics-Podmanitzky. Se scie, că în luna lui Martie c. consilierul ministerial Petru Kasics atacase într'o broşură pe ministrul de honvedĭ Fejérváry şi pe secretarul de stat Gromon. In urma acésta, drept reparare şi satisfacţiă, preşedintele clubului guvernamental, br. Podmanitzky ţinù în 17 Martie la club o vorbire în presenţa tuturor miniştrilor şi deputaţilor guvernamentalĭ, în care, accentuând defăimările nejustificate la adresa ministrului şi secretarului de stat, îl intitulà pe Kasics cu numirea de „bravo“ adecă tâlhar şi asasin. Kasics intentà proces de calumniă şi vătămare de onóre contra lui Podmanitzky. Pertractarea finală în acest proces se ţinù în 17 c. şi tribunalul îl osândi pe Podmanitzky pentru vătămare de onóre la 100 fl. amendă. Kasics recurà contra sentinţei.

—o—

Ambasadorii turcescĭ — flămânḑesc. Turcia se află de present în starea cea mai deplorabilă materială. Nu numai funcţionarii statului nu-şĭ mai capĕtă de mult timp încóce lefurile, dér chiar şi ambasadorii de prin statele strĕine de lunĭ de ḑile nu mai capĕtă nicĭ un ban din Constantiopol. Unele ḑiare strĕine anunţă, că ambasadorii turcĭ din Roma şi Londra au ajuns până acolo, încât au anunţat guvernului, că îşĭ închid ambasadele şi plécă acasă.

—o—

Două posturĭ de cantorĭ-învĕţătorĭ sunt libere şi pot fi ocupate imediat, anume unul în *Vălcăul unguresc* (Sĕlagiu) cu salar de 300 fl. la an şi cuartir liber. Din salar, 160 fl. îi primesce regulat în banĭ gata, ér restul în stole, pământ de folosit etc. Al doilea post este în comuna *Preutésa* din tractul Vălcăului cu salar anual de 310 fl., dintre carĭ 149 fl. în banĭ gata plătiţĭ regulat în rate lunare (dela stat), 80 fl. prin repartiţiă, ér restul sunt socotiţĭ în stole, bucate etc.

—o—

Milióne defraudate. In oraşul Kiew din Rusia s'a dat de urma unei defraudărĭ colosale. Un arendaş al contelui Braniţky, cu numele Kossaţky, timp de 20 anĭ, cât a administrat moşia contelui, sistematic în fiă-care an a defraudat sume marĭ din venitele bunului, aşa că acum în urma cercetărei s'a constatat defraudarea unei sume totale de 1 milion ruble, séu 2 milióne florenĭ. Mai interesant este, că defraudantul cu tóte acestea se afla în continuu în lipsă materială, ba are şi datorii.

Earăşĭ întêlnire de monarchĭ.

Era vorba, că astăḑĭ, Marţĭ, se vor întêlni împĕratul şi împĕrătésa Rusiei cu împĕratul şi împĕrătésa Germaniei în Wiesbaden, séu décă nu, se ḑicea, că întêlnirea va fi mâne, Mercurĭ, în castelul Kronberg al împĕrătesei vĕduvă Friederic.

Dovada cea mai eclatantă, cât de mult cele petrecute în Francia cu ocasia visitei împĕrătescĭ a impresionat cercurile triplei alianţe este, că şi aceste întrevederĭ carĭ au hotărît un caracter familiar, îi atribue importanţă politică, fiind-că sĕ ḑice, că cu tótă natura familiară a ei întrevederea va avé un reflecs asupra fantasiei prea de tot înferbântată a Francesilor. E întrebare, décă în adevĕr Francesii se vor rĕcori numai decât, fiind-că Ţarul se revede cu împĕratul Germaniei.

O statistică interesantă.

Un ḑiar frances, vrênd sĕ cunóscă resultatele materiale ale visitei Ţarului în Francia, a făcut o anchetă la hale, la têrgul din Villette, la teatre, la căile ferate, pretutindenĭ unde s'a simţit crescerea considerabilă a populaţiei pe timpul din Paris.

Aşa, a constatat că prin diferitele gărĭ ale Parisului a sosit în ḑilele de 2—8 Octomvre un plus de 93,000 de persóne, peste numĕrul obicĭnuit al călĕtorilor din timpurĭ normale. Numai în diminéţa ḑilei de 6 Octomvre au sosit prin gara de Nord aprópe 65.000 de călĕtorĭ; séra, între órele 10 şi 12, au plecat 45.000. In ḑiua acésta compania de Nord a organisat 82 de trenurĭ suplimentare.

Compania omnibuselor a avut — cu tóte, că în séra de 6 Octomvre circulaţia a fost întreruptă şi a mai suferit şi alte întreruperĭ — un plus de încassărĭ de 88.192 francĭ în ḑilele de 30 Septemvre — 6 Octomvre. Numai în ḑiua de 6 Octomvre omnibusele au transportat 883.335 de călĕtorĭ, ceea ce represintă o reţetă de 159.000 francĭ, adecă un excedent de aprópe 59.000 de francĭ peste mijlocia încassărilor ḑilnice.

Birjarii, carĭ încasséză pe ḑi o mijlocie de 12—15 francĭ, au câştigat pe ḑi câte 21 de francĭ. Numĕrul trăsurilor, carĭ circulă ḑilnic fiind de 11.600, se póte deduce, că birjarii au încassat un beneficiu de 60—80.000 francĭ.

La têrgul dela Villete vênḑările au fost mai micĭ pe timpul serbărilor ca în perioda corespunḑĕtóre din anul trecut, şi acésta din causă, că birturile se aprovisionéză de mai înainte. Abia după câte-va ḑile se va cunósce resultatul.

La hale, s'au rênduit în ḑilele sĕrbărilor următórele cantităţĭ:

Carne de măcelăriă	917 000	kgr.
Pasĕrĭ de vênat	665.000	„
Stridii	2.000.000	„
Pesce	435.000	„
Legume	215.000	„
Unt	250.000	„
Ouĕ	291.000	„
Brânză	185 000	„

Cu tóte iluminaţiile şi focurile de artificii, Parisienii şi străinii n'au negligeat spectacolele. In ḑiua sosirei Ţarului, 67,2000 de persóne au visitat teatrele, balurile şi concertele; a doua ḑi, numĕrul spectatorilor s'a ridicat la 131,000; la 8 Octomvre a fost de 118,000; la 9 Octomvre de 121,500 şi la 10 a atins cifra de 186.700. In aceste ḑile s'a constatat o crescere de 365.200 de spectatorĭ faţă cu numĕrul corespunḑĕtor din trecut.

Literatură.

Aforisme, cugetărĭ şi reflesiunĭ, *în limba română şi germână*, de *M. de T.* (Mihail cavaler de Trapşa). Acéstă lucrare fórte interesantă originală s'a aflat în manuscriptele mult regretatului general Trapşa, care a dispus, ca sĕ se tipărésca şi sĕ se vêndă în scop de binefacere cu preţul numai de 50 cr. Cartea este tipărită în Timişóra, tipografia Uhrmann, pe hârtiă elegantă şi cuprinde 112 pag. 8⁰. Despre intenţia, ce-a avut'o rĕposatul cu publicarea acestei cărţĭ, ne dă desluşire următórea *prefaţă*:

„Iubirea înflăcărată faţă de naţiunea română, a cărei fiu cu mândrie se numea autorul acestor aforisme, a fost singurul motiv, care l'a îndemnat a se interesa întréga sa viéţă de sórtea poporului, din sînul căruia a eşit, nisuindu-se întru tóte a conlucra la cultivarea celui mai scump tesaur al naţiunii nóstre, adecă a limbii române.

„Esperienţa în decurs de un şir lung al anilor, îmbrăcată în vestmênt simplu de cuvinte, e depusă în aceste mărgăritare spirituale adresate némului românesc, carĭ caracteriséză tot-odată şi însuşirile spirituale ale autorului, pĕtruns în întréga sa fiinţă de nemărginita iubire a némului sĕu.

„Autorul convins de acel adevĕr, că sfaturile părintescĭ, isvorite din simţĕmêntul cel mai curat, vor prinde rădĕcinĭ cât mai afunde în peptul fiă-cărui Român şi vor afla rĕsunet în tóte ţinuturile locuite de odraslele marelui Traian, a dispus pe patul morţii darea publicităţii a gândirii şi muncii sale, ale căror fructe le dedică naţiunii române.

„Amĕsurat voinţii ultime a decedatului autor, se va folosi venitul curat al acestei cărţĭ pentru ajutorarea sĕracilor din opidul Caransebeş“.

Aforismele, cugetările şi reflesiunile sunt introduse de însu-şĭ autorul prin următórele rêndurĭ, carĭ dovedesc, că dênsul era un profund cugetător:

„Am strîns de mai mulţĭ anĭ nisce reflecsiunĭ populare despre viéţa umană ca resultat de cugetare, cum se póte omul mai bine împăca cu sórtea sa, trecênd prin multe încercărĭ, tot aducêndu-şĭ aminte de o învĕţătură bună, de simburul din tóte învĕţăturile.

„Lung şi greu e drumul învĕţăturii şi a esperienţii şi n'aduce nicĭ un folos, décă nu se reduce la un simbure, care-l putem ţiné aminte. Cred, că cu publicarea acestor reflecsiunĭ, — décă şi nu aduc ceva nou, dér nisce adevĕrurĭ uşor a ţiné aminte pentru multe casurĭ din viéţă.“

Acéstă carte se află de vênḑare numai la Librăria Diecesană în Caransebeş.

*

„Monografia comunei Viădenĭ, de I a c o b Z o r c a notar pensionat, şi Biografia sa de I o s i f C o m a n e s c u paroch în Codlea“.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 19 Octomvre A. S. R. principesa *Maria* a fost înscrisă în cadrele regimentului 4 de roşiorĭ, de sub comanda principelui Ferdinand. Vinerĭ s'a cetit în faţa trupelor ordinul de ḑi prin care se face acéstă înscriere. Trupele au rĕspuns cu urale. Micul principe *Carol* a fost înregimentat ca soldat, pentru aniversarea nascerei sale, în batalionul 2 de vênătorĭ. Şi aci trupele au primit cu urale ordinul de ḑi.

Cattaro, 19 Octomvre. Flota austro-maghiară, sub comanda contre-admiralului *Seemann* a plecat astăḑĭ de aci la *Antivari.*

Wiesbaden, 19 Octomvre. Baronul *Eglockstein*, măestrul de curte al marelui duce *Constantin,* a vorbit în otelul *„Parc“* cu *Ţarul* şi l'a invitat pe acesta sĕ visiteze pĕrechia imperială germană, *Ţarul a primit invitarea,* care s'a fixat pe astăḑĭ Marţĭ. Ţarul a visitat pe marele duce Constantin, ér împĕratul Wilhelm va călĕtori mâne la Darmstadt pentru ca sĕ *convină cu Ţarul şi Ţarina.*

Paris, 19 Octomvre. Numirea lui *Şiskin*, care păré a fi aprópe sigură, întêmpină nouĕ greutăţĭ. In cercul diplomaţilor de aci se vorbesce, că Ţarul numai cu 24 de óre înainte de plecarea sa din Paris a dat a înţelege, că Şişkin va fi numit ministru de esterne rusesc şi prin acésta a voit sĕ afle, că ce atitudine i-a guvernul frances faţă cu numirea lui Şişkin. Se pare, că călĕtoria lui Şişkin la Berlin a dat nascere la greutăţile, carĭ vor zădărnici numirea lui.

Viena, 19 Octomvre. Din incidentul jubileului de 50 de anĭ de serviciu Majestatea Sa a adresat şefului statului major br. *Beck* un autograf fórte călduros, esprimându-şĭ în el cea mai adêncă mulţămită şi recunoscinţă şi conferindu-i totodată *marea cruce a ordinului St. Ştefan.*

Budapesta, 19 Octomvre. *„Magyarorszag“* anunţă, că alegĕtorii sêrbĭ din Neoplanta, în urma hotărîrei din urmă a comitetului lor esecutiv *la viitórele alegerĭ vor fi cu totul pasivĭ* şi nu vor vota pentru nicĭ un candidat. Numitul ḑiar afirmă, că hotărîrea acésta s'a luat într'o adunare a comitetului sêrbesc, la care au luat parte vre-o 40 de membri, cei mai mulţĭ din Carloveţ şi Zombor, sub conducerea lui *Gavrilla*, redactorul ḑiarului *„Zastava“* şi a lui *Mihail Polit*, şeful partidei - *„Branik“*. Tot numitul ḑiar susţine, că amintiţii membrii ai comitetului esecutiv sêrbesc au primit îndrumările în acéstă direcţiune de-adreptul dela patriarchul sêrbesc *George Brancovicĭ, cu care ministrul-preşedinte, Banffy sĕ fi încheiat un pact.*

DIVERSE.

O regină energică. Deja de vre-o câteva lunĭ s'a lăţit vestea, că mica regină a Olandei în scurt timp se va căsĕtori. Acum însĕ sosesce scirea din Amsterdam, că regina Wilhelmina peste tot nu ţine lucrul de urgent, ci mai voesce a rĕmâné fată mare. Dér şi décă se va mărita, atuncĭ doresce ca ea sĕ-şĭ alégă pe fiitorul ei mire, ér nu sĕ-l alégă alţii. Despre faptul acesta astfel s'a pronunţat regina: „Pe supuşii mei într'adevĕr îi iubesc şi cred, că le şi convin în tótă privinţa. Dér, décă ei cred, că vor avé influinţă la alegerea, că cui sĕ fiu, atuncĭ gresesc fórte tare. Décă vor voi sĕ recurgă la legile statului, atuncĭ eu voiu fi mai energică, decât ei. Nu voesc sĕ mĕ las silită la o atare căsĕtoriă, care mie nu-mĭ convine. Peste tot, nu mĕ voi mărita, décă decisiunea nu va atârna singur dela mine“. Cu puţin mai înainte de acésta tinĕra regină a făcut o visită la o curte străină şi cu acéstă ocasiune a rugat pe ambasadorul olandes sĕ-i trimétă pe fetele sale, ḑicênd: „Mĭ-ar plăcé fórte mult sĕ vĕd éráşĭ fete olandeze şi sĕ vorbesc în limba lor“. — „Majestate“, rĕspunse consulul, „ficele mele vorbesc numai limba englesă, deórece nu s'au născut în Olanda.“ — „Atuncĭ nicĭ nu le trimete. Nu voesc nicĭ sĕ vĕd astfel de Olandeze, carĭ nu sciu vorbi limba lor maternă“, îi rĕspunse energica regină.

Episcop — fost culegĕtor de litere. Revista „Katholischen Missionen“ împărtăşesce într'unul din n-rii mai recenţĭ următorul fapt interesant: Dr. O'Reilley, înălţat nu de mult la rangul de archiepiscop de Adeleide în Australia-de-Sud, e un măiestru în meseria culegĕtorilor de litere. In ḑile negre a învĕţat dênsul acéstă meserie şi s'a perfecţionat de minune în ea. Anume, după ce zelosul tinĕr fù sfinţit în Dublin de preot şi se duse în Australia-Vestică, el întemeià acolo un ḑiar catolic. Intreprinderea ajunse în dificultăţĭ financiare şi spre a micşora spesele de tipar, editorul învĕţă a-şĭ tipări însu-şĭ fóia. El se perfecţionà în curênd în acéstă meseriă şi instruà şi pe câţĭ-va confraţĭ întru a-i ajuta. Nu mult după aceea preoţescul culegĕtor deveni episcop în Port-August şi în urmă archiepiscop de Adeleide.

Colegiul cardinalilor. Din Roma se anunţă, că în urma morţii cardinalului Ruggero, numĕrul membrilor din colegiul cardinalilor a scăḑut la 56. In anul curent afară de Ruggero au murit şese cardinalĭ, adecă: Meignon, Granielli, Mauri, Galimberti, Bourret şi Monaco La Valetta. Sub domnia Papei Leo XIII de toţĭ au murit 114 cardinalĭ.

Paganini şi birjarul. Intr'o séră, la Florenţa, marele violonist Paganini, eşind dela hotel, unde locuia, sărì într'o birjă, strigând repede birjarului, sĕ-l ducă la teatru. Distanţa nu era mare, dér artistul creḑuse că întârḑiase, şi nu dorea acésta, cu atât mai mult, cu cât scia că publicul îl aştepta cu mare nelinisce, find-că anunţase că va cânta, pe o singură córdă faimósa „Rugăciune“ de Mosè. Sosind la uşa teatrului întrebà pe birjar: — „Câte parale“ — „Pentru D-v., îĭ rĕspunse acesta, recunoscându-l, ḑece francĭ“. — „Glumeştĭ, de sigur.“ — „Ba, fórte serios: e preţul unui bilet de intrare la concertul D-v.“ — Paganini rĕmase un moment gânditor; pe urmă se întórse cătră birjar şi-ĭ rĕspunse: — „O sĕ-ţĭ dau ḑece francĭ când mĕ vei aduce într'o trăsură cu o singură rótă“. L'a plătit însĕ bine.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul pietei Brașov.

Din 20 Octomvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.48	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.48
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Octomvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.55
Renta de coróne ung. 4%	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	122.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.15
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.30
Imprum. ung. cu premii	155.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.50
Renta de hârtie austr.	110.95
Renta de argint austr.	100.95
Renta de aur austr.	121.65
Losurĭ din 1860	144 25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	942.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	404.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	365 50
Napoleondorĭ	$9.52^1/_2$
Mărcĭ imperiale germane	58 85
London vista	119.90
Paris vista	47.55
Rente de coróne austr. 4%	101.10
Note italiene	44.50

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10.—	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mező-Telegd		10.07	7.10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș		tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea			3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1.09	11.49	6.08			Uiuóra		Teius Arad Budapest	2.49		2.08	4.27
11 09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3 46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3 04		4 45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12		9.19	11.16
5.34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6.33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2.19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3.01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3.31		Predeal		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5.35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4.12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9.35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón.	Tren mixt	tren de persón	tren mixt					tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marța și Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zĕrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zĕrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

	Numaĭ Luna comunică	N. Marța comunică		Circulă numaĭ Marța		Numaĭ Vinerea circulă
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41		Țagu-Budatelio		4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie		3.44	8.46
8 33	3.02		Lechința		2.48	7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăruș		2.01	6.52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5 55

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.-		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Seghediu	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl.	Sibiiu	sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„	Selemberk	„	6.57	9.07
6.06	2.51	„	Cisnădie	pl	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.